

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om
ändring av 15 § lagen om studiestöd**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om studiestöd skall ändras. Möjligheten att få statsborgen för studielån skall för 18—19-åriga studerande som bor annanstans än hos sina föräldrar och som studerar vid en annan läroanstalt än en högskola eller ett gymnasium

utvidgas så att studerandena får statsborgen oberoende av föräldrarnas inkomster.

Avsikten är att lagen skall träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst.

MOTIVERING

1. Nuläget och de föreslagna ändringarna

Lagen om studiestöd (65/94), nedan den nya studiestödslagen, träder i kraft den 1 maj 1994 och upphäver till största delen den gällande lagen som studiestöd (28/72) och lagen om studiestöd för högskolestuderande (111/92). Den nya studiestödslagen tillämpas vid beviljande av studiestöd för högskolestuderande från den 1 juni 1994 och för andra studerande på motsvarande sätt från den 1 juli 1994. Den gällande lagen om studiestöd gäller andra än högskolestuderande. Med stöd av den och förordningen om studiestöd (287/72) samt enligt 5 § statsrådets beslut om fastställande av vissa i lagen om studiestöd avsedda belopp (296/93) beviljas andra 18 år fyllda studerande som har flyttat från föräldrarna än sådana som studerar vid en högskola statsborgen för studielån utan att föräldrarnas ekonomiska situation beaktas.

Högskolestuderande beviljas studiestöd, statsborgen för studielån inberäknat, enligt lagen om studiestöd för högskolestuderande utan att föräldrarnas ekonomiska situation beaktas.

Den nya studiestödslagen ändrar situationen

så att rätten till statsborgen för studielån för de 18 år fyllda studerande, som studerar vid en annan läroanstalt än en högskola, enligt 15 § är bunden till rätten till studiepenning. Föräldrarnas inkomster påverkar för sin del rätten till studiepenning. Sålunda skulle behovsprövningen då det gäller statsborgen för studielån bli strängare när den nya lagstiftningen blir tillämplig, emedan föräldrarnas inkomster kan utgöra ett hinder för rätten till statsborgen för studielån även om studeranden har flyttat från föräldrarna. Åtstramningen skulle dock beröra endast dem som är under 20 år eftersom föräldrarnas ekonomiska situation enligt den nya studiestödslagen inte påverkar stödet för dem som har nått denna ålder.

För högskolestuderandenas del förblir situationen enligt den nya lagstiftningen oförändrad och motsvarande problem existerar därför inte för deras del.

Studiestödsreformen, som genom den nya studiestödslagen skall utvidgas till andra läroanstalter än högskolorna, kommer inte i praktiken att i avsevärd grad förbättra studiestödet för dem som är under 20 år och har flyttat från föräldrarna och studerar i dessa läroanstalter, eftersom det till denna del har varit nödvändigt att av statsfinansiella skäl bibehålla den be-

hovsprövning som baserar sig på föräldrarnas inkomster. I och med reformen avskaffas den behovsprövning som baserar sig på föräldrarnas förmögenhet, men detta påverkar inte saken i betydande grad eftersom förmögenheten endast i relativt få fall har minskat stöbeloppet.

Största delen av de studerande som har flyttat från sina föräldrar skulle dock i praktiken fortsättningsvis få studiestöd beroende på de inkomstgränser som anges i 19 § den nya studiestödslagen. I de fall då föräldrarnas inkomster är ett hinder för att få studiestöd skulle det dock vara motiverat att studerande som har flyttat från föräldrarna skulle ha möjlighet till statsborgen för studielån. Särskilt behövt skulle detta vara för att trygga studiemöjligheterna för myndiga efter gymnasiet.

På grund av detta föreslås att till 15 § i den nya studiestödslagen fogas ett nytt 3 mom. Enligt det skall en 18—19-årig studerande som inte bor hos sina föräldrar och som studerar vid en annan läroanstalt än en högskola eller ett gymnasium få statsborgen för studielån, även om han på grund av föräldrarnas inkomster inte skulle ha rätt till studiepenning.

Ändringen gäller dock bara dem som är under 20 år, eftersom föräldrarnas inkomster inte påverkar rätten att få studiestöd för dem som är äldre än så. Det är motiverat att nämna åldersgränserna även i lagtexten för att stadgandet skall vara lättare att förstå. Ändringen gäller inte högskolestuderande, men av samma orsak är det motiverat att konstatera detta i paragrafen. För högskolestuderandenas del tillämpas fortsättningsvis vad som stadgas i 15 § 1 mom.

I praktiken har ca 11 000 studerande förvägrats studiepenning under studieåret 1992—93 på grund av föräldrarnas inkomster. Av dessa studerande är ca 9 000 under 20 år. Av dessa uppskattas under hälften vara sådana som har flyttat från föräldrarna. Efterfrågan på studielån är avsevärt mindre än efterfrågan på

studiepenning, vilket innebär att antalet studerande som inte har fått statsborgen för studielån är ännu lägre. Bedömt enligt dagens situation skulle statsborgen för lån sökas av under 2 000 studerande. Efterfrågan på statsborgen för studielån kan antas minska ytterligare på grund av reformen av lånesystemet. Det torde därför vara betydligt under 1 000 studerande som berörs av den föreslagna ändringen.

2. Propositionens ekonomiska verkningar

Utvidgandet av möjligheten att bevilja statsborgen ökar inte statens utgifter i större utsträckning. Räntestöd beviljas inte längre för nya studielån och räntestödsutgifterna kommer således inte att öka. Det lånekapital som omfattas av statens borgensansvar växer i någon mån men tillväxten torde bli under fem miljoner mark för varje läsår. Detta försakar i och för sig inte utgiftsökningar för staten. Om de beviljade lånen sedan blir oskötta uppstår eventuellt en utgiftsökning genom ökade utbetalningar som grundar sig på statens borgensansvar. Denna ökning av utgifterna skulle bli kännbar först efter flera år.

3. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid undervisningsministeriet.

4. Ikraftträdande

Lagen skall föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst. Lagen avses dock träda i kraft tidigast den 1 juni 1994.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag
om ändring av 15 § lagen om studiestöd

I enlighet med riksdagens beslut
fogas till 15 § lagen den 21 januari 1994 om studiestöd (65/94) ett nytt 3 mom., varvid det nuvarande 3 mom. blir 4 mom., som följer:

15 §

Statsborgen för studielån

rarnas inkomster inte har rätt till studiepenning.

En studerande som har fyllt 18 men inte 20 år och som inte bor hos sina föräldrar och som studerar vid en annan läroanstalt än en högskola eller ett gymnasium beviljas statsborgen för studielån även om han på basis av föräld-

Denna lag träder i kraft den 199 .

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Helsingfors den 8 april 1994

Republikens President
MARTTI AHTISAARI

Minister Tytti Isohookana-Asunmaa

